VluchtelingenWerk en zelfstandige terugkeer

Terugkeerverhalen uit Guinee

VluchtelingenWerk Nederland

Terugkeerverhalen uit Guinee

In deze publicatie delen we ervaringen van asielzoekers uit Guinee, die met hulp van VluchtelingenWerk Nederland en lokale partnerorganisatie 3AEntreprise terugkeerden.
Ook zijn er verhalen van teruggekeerde asielzoekers uit België en Frankrijk, die ondersteund werden door de partners van VluchtelingenWerk Nederland.

Deze verhalen kunnen een inpiratie zijn voor diegenen die nadenken over zelfstandige terugkeer én voor hen die zich als begeleiders inzetten.

Heb je na het lezen van deze publicatie nog vragen? Neem dan contact met ons op via terugkeer@vluchtelingenwerk.nl

Yacine (35) besloot de asielprocedure in België niet langer af te wachten. In 2009 keerde hij terug naar Guinee

'Ik had het goed in Guinee: een winkel in levensmiddelen. Maar iedereen praatte over Europa en ik zag mooie beelden op televisie. Ik dacht dat het daar misschien beter was dan hier. In 2008 vertrok ik naar België, maar het was niet zoals ik had gedacht.'

Werken

'Het asielzoekerscentrum lag midden in een bos, ver van de stad en ik vond het vreselijk dat ik niet mocht werken. Ook was het moeilijk dat ik mijn familie niet kon zien en dat ik me niet kon richten op het starten van een gezin. Ik heb veel tijd verloren in België.'

'Ik hou ervan hard te werken, iets op te bouwen'

Verspilde tijd

'Eind 2009 ging ik terug naar Guinee. De asielprocedure liep nog, maar ik had alle moed verloren. Ik zag dat sommige asielzoekers langer bleven, maar uiteindelijk geen verblijfsvergunning kregen. Zoveel verspilde tijd, dat wilde ik niet.'

Familie

'Toen ik terug was, pakte ik mijn werk in de winkel weer op. Via 3AE kreeg ik wat geld voor mijn re-integratie, waar ik spullen voor de winkel voor kocht. Dat was niet genoeg, maar ik kreeg gelukkig ook hulp van mijn vrienden hier. Het gaat nu heel goed met mijn winkel en ik ben ontzettend blij dat ik weer bij mijn familie ben. Hier kreeg ik een gezin, ik heb nu vijf kinderen. God heeft mij geluk gegeven.'

Bangoura (34) keerde vanuit Frankrijk terug naar Guinee: 'Met hulp van 3AE red je het wel'

'In 2013 kwam ik terug naar Guinee. In Frankrijk was geen werk te vinden. Daar geldt: geen papieren, geen werk. Het klimaat vond ik ook verschrikkelijk. Die kou en sneeuw, dat verdroeg ik niet.'

Kippen

'Voor ik naar Europa vertrok had ik een paar melkkoeien. Toen ik terug in Guinee was, verkocht ik de koeien en begon een kippenboerderij, met hulp van 3AE. Ik heb nu 1400 kippen. De kuikentjes importeer ik uit Frankrijk. Een dierenarts leerde mij alles over voeding, ziektes en hygiënisch werken. Na zo'n zes maanden geven de kippen eieren, die ik vervolgens aan de groothandels in Guinee verkoop.'

Toekomst

'Ik woon met mijn vrouw en dochtertje in een fijn huis. Het is heel rustig hier, ver van de stad. Daar houd ik van. Ik hoop dat uitgeprocedeerden in Europa ook nadenken om terug te keren naar Guinee. Je kunt hier een toekomst opbouwen en met het geld dat je meekrijgt voor je re-integratie, kun je een winkeltje, boerderijtje of iets anders beginnen. En 3AE staat altijd voor je klaar, dus je redt het wel.'

Ibrahim (33) keerde vanuit België terug naar Guinee

'In 2018 keerde ik terug naar Guinee, ik had teveel stress in België. Ik was pas 18 toen ik in 2003 in België aankwam, alleen, zonder familie. Drie keer heb ik asiel aangevraagd, waarbij ik heel veel geld aan advocaten heb betaald. Uiteindelijk was al mijn geld op, en was het nog niet gelukt om een verblijfsvergunning te krijgen.'

Zes kinderen

'In Europa kon ik niet werken, ik kon alleen illegale baantjes krijgen. Deze boden weinig toekomst. Ik miste Guinee verschrikkelijk. Vooral mijn vrouw, ouders en zoontje. De dood van mijn broer, een half jaar geleden, gaf de doorslag om terug te komen: ik wilde voor zijn vijf kinderen zorgen en heb nu dus zes kinderen.'

Advies van 3AE

'Mijn oom haalde me op van de luchthaven. Ik was heel blij om weer in Guinee te zijn, maar vond het ook moeilijk om me weer aan te passen. In het begin voelde ik me een vreemdeling, omdat ik niet meer wist hoe alles in Guinee werkte. De mensen van 3AE gaven me adviezen en spraken me moed in als ik het moeilijk had. Nu ik een half jaar terug ben, begin ik steeds meer te wennen.'

Winkel

'In Guinee kun je goed leven, maar je hebt wel geld nodig. Met het geld dat ik meekreeg voor mijn re-integratie wilde ik een levensmiddelenwinkeltje beginnen, maar daar was het te weinig voor. Gelukkig kon ik samenwerken met mijn zwager die al een winkel heeft. Mijn geld hebben we geïnvesteerd in spullen voor de winkel.'

Toekomst

'Mijn boodschap aan uitgeprocedeerde landgenoten is: leven als illegaal is een leven zonder toekomst. In Guinee kun je ook leven. In Guinee kun je werken. En ben je terug bij je familie.'

Guinee

Situatie in Guinee

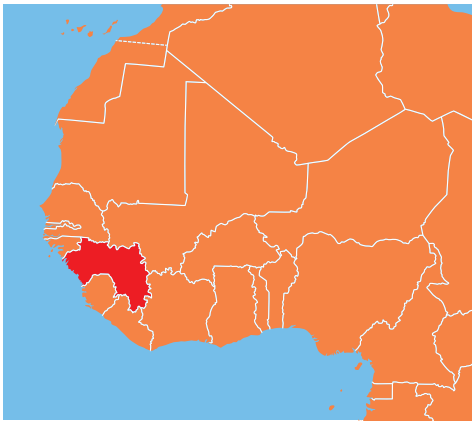

Het West-Afrikaanse Guinee heeft ruim tien miljoen inwoners, waarvan bijna een derde in de hoofdstad Conakry woont. Er zijn 24 etnische groepen in het land. Ondanks het aanwezige economische potentieel van tropische landbouw, mijnbouw en visvangst is Guinee een van de minst ontwikkelde landen ter wereld. De laatste jaren is wel sprake van economische groei en relatieve rust op politiek gebied. Problemen waar het land mee te maken heeft, zijn onder andere geweld tegen vrouwen, waaronder gedwongen huwelijken, seksueel geweld en FGM (vrouwenbesnijdenis). Zo'n 96 % van de vrouwen en meisjes is besneden, hoewel de wet dit verbiedt.

Gonotey (29) keerde na een verblijf van vijf jaar met hulp van VluchtelingenWerk Nederland terug naar Guinee: 'Ook hier kun je een toekomst opbouwen'

'Het was een hele moeilijke beslissing om terug te keren naar Guinee. Door het werk van mijn vader zaten sommige familieleden een tijdlang in de gevangenis vast. Zou het voor mij nu wél veilig zijn in Guinee? Nadat ik uitgeprocedeerd was, besefte ik dat ik in Nederland ook geen toekomst had. Na gesprekken met mijn begeleider van VluchtlingenWerk besloot ik terug te keren naar Guinee.'

De draad weer oppakken

'De eerste zes maanden na mijn terugkeer waren moeilijk. Ik was vijf jaar weg geweest, dus het viel niet mee om weer te aarden in Guinee en betrouwbare mensen te vinden. Iedereen wilde geld, omdat ze wisten dat ik in Europa was geweest. Gelukkig kreeg ik hulp van de organisatie 3AE. Zij hielpen mij om mijn leven weer op te pakken en zorgden ervoor dat ik een informaticaopleiding kon volgen. Nu heb ik een goede baan als leraar op een middelbare school.'

Een toekomst in Guinee

'In Guinee richtte ik een stichting op die kinderen helpt om naar school te gaan. Daar besteed ik nu al mijn vrije tijd aan. Er is zoveel armoede in Guinee. Alle jongvolwassenen willen naar Europa. Kinderen hebben dat idee nog niet. Ik wil hen laten zien dat ze ook in Guinee iets kunnen opbouwen en voorkomen dat ze meedoen met de illegale immigratie. Het is gevaarlijk, er zijn zoveel jongeren die op zee verdrinken.'

Tijd verloren

'In 2017 ben ik getrouwd, mijn vrouw is nu een maand zwanger. Ik voel me gelukkig in Guinee, maar mijn terugkeer heeft ook veel energie gekost. Spijt van mijn terugkeer heb ik niet, ik heb alleen spijt dat ik veel tijd heb verloren.'

Yaya (26) besluit in 2016 terug te keren: 'Je bent hier geboren, dat moet je niet vergeten'

Moeilijke keuze

'In 2009 vluchtte ik als 17-jarige naar Nederland, vijf jaar later stond ik uitgeprocedeerd op straat. De beslissing om terug naar Guinee te gaan was moeilijk. Ik vluchtte omdat het gevaarlijk voor mij was in Guinee en wist niet of het er voor mij nu wel veilig zou zijn. Het alternatief, in Nederland leven als illegaal, leek me nog erger. Hoe moet het dan met eten, drinken en slapen? Ik was bang, maar wilde wel heel graag mijn moeder terug zien.'

Geruststelling

'VluchtelingenWerk bracht me in contact met de organisatie 3AE. Vanuit Nederland video-belde ik met hen en kon ik mijn zorgen uiten. Zij vertelden dat het veilig was en hielpen mij met het vinden van woonruimte en werk in Guinee.

Met mijn re-integratiebudget kocht ik spullen voor het levensmiddelenwinkeltje van mijn nicht. Daar werk ik nu. Toch verdienen we niet genoeg met het winkeltje, daarom verkoop ik nu ook snoepjes en koekjes aan andere winkels. Soms heb ik moeite om de huur van mijn kamer te betalen.'

Weer thuis

'Die zeven jaar in Nederland waren niet fijn. Ik moet goed op mezelf passen, ik heb rust nodig. In mijn kamer hier in Guinee is het gelukkig rustig. Ondanks mijn problemen ben ik blij dat ik weer thuis ben. Ik heb weer contact met mijn moeder en mijn vrienden komen na het werk soms langs om te kletsen of samen voetbal te kijken. Sommige mensen blijven liever illegaal in Europa. Maar je bent hier toch geboren en kunt hier ook weer een leven opbouwen. Dat moet je niet vergeten.'

Alhusseyn (34), keerde vanuit België terug naar Guinee, met hulp van onze partnerorganisaties: 'Leven in harmonie met je familie is het belangrijkste in de wereld'

'Ik vind het heel belangrijk om een waardig leven te leiden en met respect behandeld te worden, ook al heb ik weinig. Dat lukte niet in België. Als je daar geen papieren krijgt, zit je echt in de problemen. De mensen respecteerden mij niet en scholden mij soms uit.'

Steun van 3AE

'In 2009 vertrok ik naar België, in 2013 keerde ik terug naar Guinee. Dat was wel moeilijk, maar ik wist dat er mensen zouden zijn die me konden helpen. Mijn familie is er altijd voor me. Ik besefte dat leven in de nabijheid van je familie het belangrijkste in de wereld is. Daarnaast was 3AE een grote steun voor mij. En nog steeds. Ze hielpen mij om een klein levensmiddelen-winkeltje te beginnen, maar helaas ben ik een paar keer overvallen. Na een paar overvallen ging ik op zoek naar ander werk.'

Rijstboer

'Sindsdien ben ik rijstboer. Als zoon van een boer, was die wereld mij niet vreemd. Mijn vader verbouwde mais, rijst en cassave. Na school hielp ik hem altijd op het land. Nu pacht ik zelf twee stukken land. Het is te groot om alleen te bewerken, dus huur ik mensen in om me te helpen. Toch is het moeilijk om rond te komen.'

Hoop

'De behoefte om ergens anders heen te gaan heb ik niet meer, ik blijf voortaan in Guinee. Ik ben blij dat ik nu mijn eigen brood verdien, ook al is het geen vetpot. Als jongeren zien dat ik het red, geeft hen dat misschien hoop. Het mooiste zou zijn als ik deze jongeren in mijn bedrijf kan aannemen.'

Normaal leven

'Ondanks dat ik moeite heb mijn bedrijf staande te houden, red ik het wel. Na mijn terugkeer ontmoette ik mijn vrouw toen ik bij een familielid op bezoek was. We zijn gelukkig, samen met onze drie kinderen. Ik leef nu eindelijk een normaal leven.'

Kourouma Alamako is directeur van onze partnerorganisatie 3AE in Guinee. Samen met VluchtelingenWerk helpt Kourouma teruggekeerde asielzoekers in Guinee bij het opbouwen van een nieuw bestaan

Vraagbaak

'Sinds vijftien jaar begeleiden wij terugkeerders uit Europese landen als Nederland, Frankrijk en België. Als een Guineeër terugkeer overweegt, dan neemt VluchtelingenWerk al in Nederland contact met ons op via Skype. Terugkeerders hebben vaak veel vragen aan ons. Bijvoorbeeld over de huidige economie, maar ook over de veiligheids- en politieke situatie in Guinee. Ook willen zij vaak hulp bij het opsporen van hun familieleden.'

Zonen en dochters

'3AE helpt hen met alles. Wij nemen echt de tijd voor alle vragen en zorgen. Het zijn immers onze zonen en dochters die vertrokken zijn en nu overwegen om terug te keren. Als mensen na tien jaar terugkomen naar Guinee, zijn ze veel vergeten over het land. Hier aanpassen en weer een leven opbouwen valt hen soms zwaar. Maar hoe korter iemand in Europa is geweest, hoe groter de kans dat ze in Guinee weer kunnen aarden.'

'Het zijn onze zonen en dochters die terugkeren'

Toekomstplan

'Samen met VluchtelingenWerk hebben terugkeerders van te voren een plan van aanpak gemaakt. Daarin staat hoe zij hun leven in Guinee weer willen oppakken en hoe ze in hun levensonderhoud willen voorzien. Na adviserende gesprekken met ons, wordt dat plan soms nog wat aangepast.'

Waardige terugkeer

'Wij zetten niemand onder druk, mensen beslissen uiteindelijk zelf of ze wel of niet terug willen naar Guinee. Een belangrijk principe van onze organisatie is dat de terugkeer vrijwillig gebeurt en met waardigheid. "Kom alleen als je écht wil en als je een plan hebt," zeg ik vaak. Alleen dan kan jouw terugkeer succesvol zijn.'

Partnerorganisatie 3AEntreprise in Guinee

Partnerorganisatie 3AEntreprise (3AE) is de lokale ERSO partnerorganisatie in Guinee en speelt een belangrijke rol in het succesvol re-integreren van terugkeerders. Zij vangen teruggekeerde migranten op vanuit verschillende Europese landen. 3AE heeft ruime ervaring en een uitgebreid netwerk van nationale en internationale partners. De expertise van 3AE ligt op het economische vlak: het opstellen van business voorstellen, faciliteren van trainingen en het adviseren en realiseren van samenwerking met organisaties actief op het gebied van micro-financiering. 3AE bemiddelt bij het verkrijgen van investeringsfondsen van kleine en middelgrote banken. Om de duurzaamheid van de economische activiteiten te vergroten, wordt er follow-up advies en begeleiding gegeven. Naast het hoofdkantoor in het centrum van Conakry heeft 3AE een zestal vestigingen verspreid door het land. Deze hebben een redelijke mate van autonomie in het begeleiden van mensen in hun regio. In totaal heeft 3AE 31 medewerkers.

Zelfstandige terugkeer bij VluchtelingenWerk Nederland

Asielzoekers en vluchtelingen kunnen een beroep doen op de begeleiding en ondersteuning van VluchtelingenWerk Nederland. Ook als na een zorgvuldige asielprocedure blijkt dat zij niet in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning. Met goede begeleiding bij zelfstandige terugkeer en re-integratie zorgen wij ervoor dat wij waarmaken waar wij voor staan; het begeleiden van asielzoekers en vluchtelingen van A tot Z, van Aankomst tot Zelfredzaamheid – waar ter wereld dan ook.

Om praktische en emotionele belemmeringen rondom terugkeer naar het land van herkomst het hoofd te bieden, begeleidt VluchtelingenWerk uitgeprocedeerde asielzoekers met het terugkeerproject Met Opgeheven Hoofd 2. We bespreken samen met de cliënt de mogelijkheden voor de toekomst: de consequenties van illegaliteit, een eventuele (nieuwe) procedure en de mogelijkheden voor ondersteuning om terug te gaan naar het land van herkomst. We begeleiden (ex-)asielzoekers die besluiten terug te gaan bij hun daadwerkelijke terugkeer en re-integratie. Dit doen we samen met partnerorganisaties in de landen van herkomst. We bespreken de mogelijkheden voor werk, het starten van een eigen onderneming, het contact leggen met familie, het volgen van een opleiding, het krijgen van de juiste medische zorg en huisvesting. Hiervoor maken we samen een plan van aanpak.
De partnerorganisatie in het betreffende land ondersteunt teruggekeerde cliënten bij het uitvoeren van hun plan, zodat zij een nieuwe start kunnen maken.

VluchtelingenWerk Nederland

VluchtelingenWerk Nederland
Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
info@vluchtelingenwerk.nl
www.vluchtelingenwerk.nl

EUROPESE UNIE
Algemeen Nut Beogende Instelling ANBI
NATIONALE POSTCODE LOTERIJ
CBF Erkend GOED DOEL